

Smittevernlegene

Hvordan sikre god smittevernberedskap i kommunen?

Preben Aavitsland¹, leder for Smittevernlegene ved fagpolitisk seminar på Stortinget, 19.8.2019

¹kommuneoverlege i Arendal og Froland, bistilling ved Folkehelseinstituttet og Universitetet i Oslo

Smittevernlegene

Samfunnssikkerhet

Smittevern

-vern mot smitte fra mennesker, dyr, næringsmidler og miljø
- målgruppa er de som ennå ikke er smittet og syke

Daglig smittevern

- Forebygge smittsomme sykdommer
- Holde smittsomme sykdommer under kontroll

Smittevernberedskap

- Forberede og gjennomføre tiltak som kan stoppe eller redusere følgene av **utbrudd og epidemier**
- Kommunisere med publikum
- Gjenopprette normaltilstand

Smittevernlegene

Kommuner må ha beredskap for

- Vannbårent utbrudd
- Matbårent utbrudd
- Utbrudd av omgangssyke på sykehjem
- Utbrudd av influensa på sykehjem
- Tilfelle av meningokokksykdom
- Tilfelle av meslinger
- Tilfelle av lungetuberkulose
- Pandemi av ny influensa

Smittevernberedskap

- Forberede og gjennomføre tiltak som kan stoppe eller redusere følgene av **utbrudd og epidemier**
- Kommunisere med publikum
- Gjenopprette normaltilstand

Smittevernlegene

Forutsetninger for god og trygg smittevernberedskap i kommunen

1. Ledelse og ansvar

- På plass gjennom smittevernloven §§ 7-1 og 7-2
- Smittevernlegen (kommuneoverlegen) sentral

2. Tilgjengelig smittevernlege

- Utfordrende i de mange små kommuner
- Mange spesialister i samfunnsmedisin på vei
- Små stillinger, men **interkommunalt samarbeid** er en mulighet
- Vaktordning diskuteres

3. Dyktig smittevernlege

- En del **vikarer** rundt i landet
- Spesialistutdanning i samfunnsmedisin veldig bra
- Mange bra kurs og veiledere fra Folkehelseinstituttet

Smittevernlegene

4. Godt, daglig smittevern

- Personell (fastleger, hygiene- og helsesykepleiere mv), ressurser og rutiner
- Varierer mellom kommunene

5. Gode forberedelser

- Planer (for tiltak, personell, lokaler, legemidler mv) og øvelser
- Avklarte akuttjenester (fastleger, legevakt og sykehus) for håndtering av de syke
- Noen mangler planer, de **færreste har øvelser**

6. Rask oppdaging gjennom overvåking

- Tidlig oppdaging gir rask håndtering og kontroll
- Det hender at helsepersonell glemmer varslingsplikten til smittevernlegen
- Digitale muligheter ikke utviklet
- Smittevernlegen **vet ikke tidlig nok (eller i det hele tatt!) om utbrudd** i kommunen

Smittevernlegene

7. Støtte til kommunen og smittevernlegen

- Sykehuset og fastlegene tar seg av pasientene
- Mattilsynet bistår når smitten kommer fra mat, vann eller dyr
- **Smittevernveilederen** fra Folkehelseinstituttet er uvurderlig
- **Smittevernvakta** ved Folkehelseinstituttet er alltid åpen
- **Tidvis forvirring** om forholdet mellom Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, jf. etatenes egen utredning:
 - «Kommunelegene (...) oppgir videre at det ofte skapes **uklare situasjoner når begge de to forvaltningsorganene gir råd i forbindelse med en og samme smittevernsituasjon.**
 - Det oppleves f.eks. forvirrende at det kommer informasjonsmaterieell fra både Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet om samme tema, og særlig påpekes det at det er **uheldig når informasjonen virker ukoordinert.**
 - Utbruddene av ebola og av zika ble nevnt som eksempler på hendelser da dette hadde skjedd.»
- Vi er skuffet over at Stortinget ikke startet oppryddingen ved vårens revidering av smittevernloven: vi **trenger ikke to statlige smittevernetater**

Smittevernlegene

Smittevernlegene

Nettverk for smittevernansvarlige kommuneleger

www.smittevernlegene.no
post@smittevernlegene.no
 Twitter: @smittevernlegen